

OKULLARDA İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ UYGULAMALARINA YÖNELİK ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

EVALUATION OF TEACHERS' OPINIONS ON OCCUPATIONAL HEALTH AND SAFETY PRACTICES IN SCHOOLS

Neslihan ASLAN¹, Asiye FİDAN², Havva TAFLAN³, Abidin NARMAN⁴, Kadir CİRİT⁵, Selda KARAKAŞ⁶

Makalenin Alanı: Eğitim Teknolojileri

Makale Bilgileri

Geliş Tarihi

05.09.2023

Kabul Tarihi

08.10.2023

Anahtar Kelimeler

Öğretmen, iş
sağlığı, güvenlik

Özet

Geleceğimizin teminatı olan çocuklarımızı ve gençlerimizi emanet ettiğimiz eğitim kurumları, her yaştan herkesi yakından etkileyen yaşam alanlarıdır. Nitelikli bir eğitimin sürdürülebilmesi için bu yaşam alanlarının güvenli ve sağlıklı hale getirilmesi çok önemlidir. Çalışmada İstanbul ili Başakşehir ilçesi ve Ordu Ünye ilçesindeki 114 öğretmen üzerinde İSG Performans Ölçeği uygulanmıştır. Yapılan çalışma iş sağlığı ve politika uygulamalarına yönelik öğretmen listeleri demografik değişkenler (yaş, cinsiyet, medeni durum, eğitim durumu, çalışılan süre görev yapma süresi ve mesleki kıdem) açısından analiz etmektedir. Sonuçlar, yaş, cinsiyet, medeni durum, eğitim durumu ve mesleki kıdem açısından bakış açılarında anlamlı olarak anlamlı bir farklılık olmadığını göstermektedir. Ancak, çalışılan süre görev yapma süresine göre anlamlı sonuç ifade etmektedir. Bu sonuçlar, değişiminin sürenin değişimi iş sağlığı ve güvenlik performansı algılarına etki edebildiğini göstermektedir.

Article Info

Received

05.09.2023

Accepted

08.10.2023

Keywords

Teacher,
occupational
health, safety

Abstract

The educational institutions to which we entrust our children and young people, who are the guarantee of our future, are living spaces that closely affect everyone of all ages. It is very important to make these living spaces safe and healthy in order to maintain a qualified education. In the study, OHS Performance Scale was applied to 114 teachers in Başakşehir district and Ordu Ünye district of Istanbul province. The study analyzes teacher lists for occupational health and policy practices in terms of demographic variables (age, gender, marital status, educational status, length of time worked and professional seniority). The results show that there are no significant differences in perspectives in terms of age, gender, marital status, educational attainment and professional seniority. However, the time worked has a significant result compared to the length of duty. These results show that change over time can affect perceptions of occupational health and safety performance.

¹Emlak Konut Fuat Sezgin İlkokulu, İstanbul, e-mail: nesliberfu@gmail.com, ORCID: 0009-0001-0893-0021 (Sorumlu Yazar)

²İnönü İlkokulu, Ordu, e-mail: banuasiyefidan@gmail.com, ORCID: 0009-0003-1719-3590

³İnönü İlkokulu, Ordu, e-mail: eva.lavinya.ht@gmail.com, ORCID: 0009-0008-0806-9236

⁴Kadriye Mehmet Koparan İlkokulu, İstanbul, e-mail: abidinnarman@hotmail.com, ORCID: 0009-0006-4802-7407

⁵Nuh Çimento MTAL, Kocaeli, e-mail: ka_cirit@hotmail.com, ORCID: 0000-0002-7729-1059

⁶Atatürk MTAL, Kocaeli, e-mail: selda4178@gmail.com, ORCID: 0009-0005-5627-7994

1. GİRİŞ

Eğitim alanındaki kazalar ve bunların yol açtığı trajik sonuçlar, okullarda iş sağlığı ve güvenlik uygulamalarının eksikliğinin ne kadar kritik olduğunu ortaya koymaktadır. Okulların sağlıklı ve güvenli bir çalışma ortamı sağlaması, iş sağlığı ve güvenliği protokollerini sıkı bir şekilde uygulamaya bağlıdır. Ancak bu, yalnızca yönetimin varlığıyla sınırlı değildir; insanların bu işlemlerine aktif olarak katılmaları ve bu uygulamaların içselleştirilmesi gerekmektedir. Bu okul sürecinde yönetimlerine kritik bir düşüş yaşanmaktadır. Yönetimin sadece potansiyel tehlikeleri ve riskleri belirlemesi ve bu risklere karşı önlemlerin alınması değil, aynı zamanda bu önlemlerin sürekli iyileştirilmesi ve takip edilmesi de önemlidir (Millî Eğitim Bakanlığı, 2021).

Eğitim sektörü, bir toplumun temel yapı taşlarından biridir. Öğretmenler, bu kritik bir role sahip olan aktörlerden biridir. Eğitim birimindeki iş sağlığı ve güvenliği, yalnızca çalışanlar için değil, aynı zamanda yönetsel personel ve diğer çalışanlar için büyük tasarruf sahibidir. Bu nedenle, bu alandaki sistem ve sistemin etkili bir şekilde çalıştığını, eğitimin kalitesi ve sürekliliği için hayati bir gerekliliktir.

Öğretmenlerin iş sağlığı ve güvenliği bilgileri, dağıtım ve deneyimi, eğitim hizmetlerinin verimliliği ve verimliliği üzerinde doğrudan bir performansa sahip olabilir. Öğretmenler, her gün sınıfta, koridorlarda, laboratuvarlarda ve diğer eğitim alanlarında çeşitli risklere maruz kalabilirler. Bu riskler, fiziksel yaralanmalardan psikolojik streslere kadar geniş bir yelpazede olabilir. Öğretmenlerin bu risklerin farkında olması ve onları nasıl yönetecekleri konusunda eğitilmeleri, bu risklerin en aza indirilmesine yardımcı olabilir.

Son yıllarda eğitim sektöründe iş sağlığı ve güvenliği konusunda birçok değişiklik ve iyileştirme yapılmıştır. Ancak bu geliştirmelerin birleştirilmesi ne kadar etkili olduğunun anlaşılması için, bu parçaların listesi ve deneyimlerinin değerlendirilmesi esastır.

Bu çalışma, iş sağlığı ve politika uygulamalarına yönelik öğretmen listeleri, belirli demografik değişkenlere göre analiz yapmayı sağlamaktadır. Bu analiz, eğitim şirketlerinin bu alandaki kayıtlarına iyileştirme ve tedavi, iş sağlığı ve güvenlik konusunda karşılaştıkları zorluklara daha etkili bir şekilde yanıt vermelerine yardımcı olabilir.

1.1. İş Sağlığı ve Güvenliği

İş sağlığı ve güvenliği çalışanların sağlığı ve güvenliği ile ilgilenen bir alandır. Çalışma ortamlarında işin yapılması sırasında çalışanların sağlık ve güvenliğini belirli nedenlerden kaynaklanan tehlikelerden ve risklerden korumayı amaçlayan sistematik çalışmalar

konusudur. Gerekli önlemlerin alınmaması durumunda insan sağlığını ve güvenliğini riske atacak sonuçlarla karşılaşılabilir. Risklerin önceliklendirilmesi ve değerlendirilmesi iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması açısından oldukça önemlidir. Makine ve aletlerin çalışma ortamında oluşturabileceği riskler nedeniyle çalışanların sağlıkları bozulabilmekte ve bu durum güvensiz bir ortamda olduklarını bildikleri için ciddi psikolojik rahatsızlıklara neden olabilmektedir. Çalışma ortamındaki tehlikelerden kaynaklanan risklerin kontrol altına alınması, çalışma ortamının tehlike ve risklerden güvenli hale getirilmesi veya risklerin en aza indirilmesi çalışanlar açısından olumlu gelişmelerdir (Aközel, 2013).

1.2. Okullarda İş Sağlığı ve Güvenliği

Toplumsal yapının önemli kurumları olan okullar birçok görevi yerine getirmektedir. Bazı temel eğitim aşamalarını geçtikten sonra öğrencileri ilgi, yetenek ve yetenekleri doğrultusunda hayata hazırlamak, yeni teknolojilere ve ülkenin ihtiyaç duyduğu gelişmelere açık bireylerin ekonomiye kazandırılması ve toplumsal kalkınma, entegrasyon ve uyumun aracı olarak kullanılması sosyal kuralların, değerlerin ve sosyal rollerin örnek yorumlarının sistematik olarak öğrenilmesi yoluyla görevler içerirler.

Okullar aynı zamanda bireyleri çalışma hayatına hazırlamayı, nitelikli insan kaynağı haline getirmeyi, ilgi ve yeteneklerine göre geliştirmeyi, toplumsal konulara ilişkin farkındalık kazandırmayı ve farklı bakış açılarıyla düşünmelerini sağlamayı amaçlamaktadır. Bu amaçlara yönelik eğitim-öğretim faaliyetlerinin yürütüldüğü okullarda kullanılan unsurlardan biri mekân, diğeri ise zamandır. Oyun alanları, derslikler, amfiler, atölyeler, laboratuvarlar, kütüphaneler, konferans salonları, egzersiz alanları, çeşitli sosyal, sanatsal ve kültürel spor etkinliklerinin yapıldığı alanlar; öğrenciler, öğretmenler, yöneticiler, memurlar ve diğer personel tarafından koordineli bir şekilde sistematik olarak kullanılmaktadır. Başka bir deyişle okulun yapısında toplumsal, bireysel, ekonomik, politik ve felsefi işlevlerle birlikte çeşitli olay, nesne, parça ve değerlerin birbirleriyle etkileşiminden oluşan aktif, dinamik bir etkileşim vardır (Uğurlu, 2015).

1.3. Araştırmanın Önemi

Eğitim sektörü, toplumun geleceği üzerinde doğrudan etki olan kritik bir alandır. Öğretmenler, eğitimin kalitesi ve sürekliliği için merkezi bir role sahip bireylerdir. Bu nedenle, sistematik çalışma ortamının fiziksel ve psikolojik olarak nasıl aktarıldığı, eğitimin geniş kapsamlı genel etkinliği için hayati bir sisteme sahiptir.

Öğretmenler, eğitim ortamlarında karşılaştıkları risklerin farkında olmalı ve bu riskleri en aza indirebilirler. Ancak bu, yalnızca bireylerin bireysel bireyleri ile sınırlı değildir. Kurumların da bu miktarı artırması, uygun iş sağlığı ve güvenlik depolamaya devam etmesi ve sürekli olarak dağılması için aktif bir rol alması gerekmektedir.

Bu bağlamda, tedavide iş sağlığı ve güvenlik uygulamalarına yönelik ayrıntılar inceleniyor bu araştırma, alandaki mevcut durumu aydınlatmayı ve eğitim kurumlarına özel önerilerde bulunmayı hedeflemektedir.

1.4. Araştırmanın Amacı

Çalışmanın temel amacı, eğitim sektöründe iş sağlığı ve politika uygulamalarına yönelik öğretmen görüşlerinin incelenmesi ve bu görüşlerin demografik özelliklerle ilişkisini değerlendirmektir. Bu değerlendirme, eğitim sisteminin iş sağlığı ve politika politikasının daha etkili bir şekilde revize edilebilmesi için gerekli olan bilgilere ulaşmalarını sağlar.

1.5. Problem Cümlesi

İş sağlığı ve güvenliği uygulamalarına yönelik öğretmen görüşleriyle demografik özellikleri arasında anlamlı ilişki var mı?

1.6. Alt Problemler

1. İş sağlığı ve güvenliği uygulamalarına yönelik öğretmen görüşleri yaşa göre farklılık gösterir mi?
2. İş sağlığı ve güvenliği uygulamalarına yönelik öğretmen görüşleri cinsiyete göre farklılık gösterir mi?
3. İş sağlığı ve güvenliği uygulamalarına yönelik öğretmen görüşleri medeni duruma göre farklılık gösterir mi?
4. İş sağlığı ve güvenliği uygulamalarına yönelik öğretmen görüşleri öğrenim durumuna göre farklılık gösterir mi?
5. İş sağlığı ve güvenliği uygulamalarına yönelik öğretmen görüşleri çalışılan okulda görev yapma süresine göre farklılık gösterir mi?
6. İş sağlığı ve güvenliği uygulamalarına yönelik öğretmen görüşleri mesleki kıdem süresine göre farklılık gösterir mi?

2. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, örnekleme, araştırmada kullanılan veri toplama aracı, veri toplama süreci ve verilerin analizi açıklanmaktadır.

2.1. Araştırma Deseni

İş sağlığı ve güvenliği uygulamalarına yönelik öğretmen görüşlerinin demografik özelliklerle ilişkisinin tespit edilmesini amaçlayan bu çalışmada yöntem olarak ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Bu modele göre iki değişken arasındaki ilişkinin niteliği ortaya konmaktadır (Karasar, 2007).

2.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın örneklemini, 2022 – 2023 eğitim - öğretim yılında İstanbul ili Başakşehir ilçesi ve Ordu Ünye ilçesindeki ilkokullarda görev yapan öğretmenler oluşturmuştur. Çalışma grubunda 114 öğretmen yer almıştır. Tablo 1’de çalışma grubunda yer alan öğretmenlerin demografik yapıya göre dağılımı yer almaktadır.

Tablo 1. Çalışma Grubunun Demografik Yapıya Göre Dağılımı

Gruplar		f	Yüzde
Cinsiyet	Kadın	76	66,67
	Erkek	38	33,33
Yaş	25-35	34	29,82
	36-45	40	35,09
	46-60	40	35,09
Medeni Durum	Evli	88	77,19
	Bekar	26	22,81
Öğrenim Durumu	Lisans	82	71,93
	Yüksek Lisans	32	28,07
Okulda Görev Yapma Süresi	1-5 yıl	58	50,88
	6-10 yıl	28	24,56
	11-20 yıl	18	15,79
	21 yıl ve üzeri	10	8,77
Mesleki Kıdem	1-5 yıl	14	12,28
	6-10 yıl	26	22,81
	11-20 yıl	28	24,56
	21 yıl ve üzeri	46	40,35
TOPLAM		114	100

Tablo 1 incelendiğinde 76 kadın katılımcı, 38 erkek katılımcı olmak üzere toplam 114 kişilik çalışma grubunun olduğu görülmektedir.

2.3. Veri Toplama Aracı

İSG Performans Ölçeği: Bilgiç (2023) tarafından Ölçek geliştirme sürecinde ilk olarak devlet ve özel, ilkokul, ortaokul, fen lisesi Anadolu lisesi, meslek lisesi, imam hatip lisesi okul türlerinde görev yapan öğretmenlerin İSG uygulamalarına ilişkin görüşlerini belirlemek için, kanun, yönetmelik, uluslararası raporlar, anlaşmalar ve alanyazın taranarak okullardaki İSG uygulamaları gereklilikleri belirlenmiştir. Uzman görüşüne başvurulduktan sonra taslak

maddeler belirlenmiş ve sunulmuştur. Uzman sayısı (5-40 arası) ve uzman niteliği de kapsam geçerliliği için büyük önem arz etmektedir. (Ayre ve Scally, 2014, Olgun ve Alatl 2021: 574)

Ölçme aracı, alanında uzman; 4 profesör, 2 doktor öğretim üyesi, 2 doktora öğrencisi, 5 İSG uzmanı ve 2 Türkçe dil uzmanı ile paylaşılmıştır. Uzmanlara iletilen form aracılığıyla maddelerin her biri için “uygun”, “düzeltmeli” ve “uygun değil” seçeneklerinden birini işaretlemeleri istenmiştir. Uzman görüşleri alındıktan sonra gerekli düzeltmeler yapılmış ve taslak ölçme aracındaki madde sayısı 49’a düşmüştür.

2.4. Veri Toplama Süreci

Anket formu öğretmenlere Google Form ile iletilmiş ve yanıtlar alınmıştır.

2.5. Veri Analizi

Çalışmada SPSS 26.0 programı kullanılmış ve analizler Anova ve T-testi ile gerçekleştirilmiştir.

3. BULGULAR

Bu bölümde araştırmanın verilerine dayalı olarak elde edilen bulgulara ve bulgulara ait yorumlara yer verilmektedir.

3.1. Birinci probleme ilişkin bulgular

İş sağlığı ve güvenliği uygulamalarına yönelik öğretmen görüşlerinin yaş bakımından farklılık gösterme durumunun analiz edilmesi amacıyla yapılan Anova testi sonuçları tabloda verilmiştir.

Tablo 2. İş Sağlığı ve Güvenliği Uygulamalarına Yönelik Öğretmen Görüşlerinin Yaş Bakımından İncelenmesi

	Yaş	n	Ort.	ss	t	p
İş sağlığı ve güvenliği uygulamaları	25-35	34	3,2881	,54525	,519	,597
	36-45	40	3,3653	,81010		
	46-60	40	3,4520	,67589		

Analiz sonuçlarına göre iş sağlığı ve güvenliği uygulamalarına yönelik öğretmen görüşlerinin yaş durumu bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir ($p>0,05$).

3.2. İkinci probleme ilişkin bulgular

İş sağlığı ve güvenliği uygulamalarına yönelik öğretmen görüşlerinin cinsiyet bakımından farklılık gösterme durumunun analiz edilmesi amacıyla yapılan T- testi sonuçları tabloda verilmiştir.

Tablo 3. İş Sağlığı ve Güvenliği Uygulamalarına Yönelik Öğretmen Görüşlerinin Cinsiyet Bakımından İncelenmesi

	Cinsiyet	n	Ort.	ss	t	p
İş sağlığı ve güvenliği uygulamaları	Kadın	76	3,4748	,60747	2,276	,115
	Erkek	38	3,1686	,79980		

Analiz sonuçlarına göre iş sağlığı ve güvenliği uygulamalarına yönelik öğretmen görüşlerinin cinsiyet bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir ($p>0,05$).

3.3. Üçüncü probleme ilişkin bulgular

İş sağlığı ve güvenliği uygulamalarına yönelik öğretmen görüşlerinin medeni durum bakımından farklılık gösterme durumunun analiz edilmesi amacıyla yapılan T- testi sonuçları tabloda verilmiştir.

Tablo 4. İş Sağlığı ve Güvenliği Uygulamalarına Yönelik Öğretmen Görüşlerinin Medeni Durum Bakımından İncelenmesi

	Medeni Durum	n	Ort.	ss	t	p
İş sağlığı ve güvenliği uygulamaları	Evli	88	3,4230	,70772	1,439	,590
	Bekar	26	3,2025	,60554		

Analiz sonuçlarına göre iş sağlığı ve güvenliği uygulamalarına yönelik öğretmen görüşlerinin medeni durum bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir ($p>0,05$).

3.4. Dördüncü probleme ilişkin bulgular

İş sağlığı ve güvenliği uygulamalarına yönelik öğretmen görüşlerinin öğrenim durumu bakımından farklılık gösterme durumunun analiz edilmesi amacıyla yapılan T- testi sonuçları tabloda verilmiştir.

Tablo 5. İş Sağlığı ve Güvenliği Uygulamalarına Yönelik Öğretmen Görüşlerinin Öğrenim Durumu Bakımından İncelenmesi

	Öğrenim Durumu	n	Ort.	ss	t	p
İş sağlığı ve güvenliği uygulamaları	Lisans	82	3,3917	,59175	,470	,060
	Yüksek Lisans	32	3,3240	,90249		

Analiz sonuçlarına göre iş sağlığı ve güvenliği uygulamalarına yönelik öğretmen görüşlerinin eğitim durumu bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir ($p>0,05$).

3.5. Beşinci alt probleme ilişkin bulgular

İş sağlığı ve güvenliği uygulamalarına yönelik öğretmen görüşlerinin çalışılan okulda görev yapma farklılık gösterme durumunun analiz edilmesi amacıyla yapılan Anova testi sonuçları tabloda verilmiştir.

Analiz sonuçlarına göre iş sağlığı ve güvenliği uygulamalarına yönelik öğretmen görüşlerinin çalışılan okulda görev yapma süresi bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiştir ($p<0,05$). Ortalama puanlara göre aynı okulda 6-10 yıl arası görev yapanların puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 6. İş Sağlığı ve Güvenliği Uygulamalarına Yönelik Öğretmen Görüşlerinin Çalışılan Okulda Görev Yapma Süresi Bakımından İncelenmesi

	Okulda Görev Süresi	n	Ort.	ss	F	p
İş sağlığı ve güvenliği uygulamaları	1-5 yıl	58	3,3540	,69911	3,400	,020
	6-10 yıl	28	3,5364	,44618		
	11-20 yıl	18	3,5057	,72339		
	21 yıl ve üzeri	10	2,7837	,88379		

3.6. Altıncı alt probleme ilişkin bulgular

İş sağlığı ve güvenliği uygulamalarına yönelik öğretmen görüşlerinin mesleki kıdem süresi bakımından farklılık gösterme durumunun analiz edilmesi amacıyla yapılan Anova testi sonuçları tabloda verilmiştir.

Tablo 7. İş Sağlığı ve Güvenliği Uygulamalarına Yönelik Öğretmen Görüşlerinin Mesleki Kıdem Bakımından İncelenmesi

	Mesleki Kıdem	n	Ort.	ss	F	p
İş sağlığı ve güvenliği uygulamaları	1-5 yıl	14	3,1983	,78346	,905	,441
	6-10 yıl	26	3,4333	,49387		
	11-20 yıl	28	3,5146	,64475		
	21 yıl ve üzeri	46	3,3052	,77636		

Analiz sonuçlarına göre iş sağlığı ve güvenliği uygulamalarına yönelik öğretmen görüşlerinin mesleki kıdem bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir ($p>0,05$).

4. SONUÇ, TARTIŞMA ve ÖNERİLER

Okullarda sağlıksız ve güvensiz koşullar nedeniyle bazen kazalar, hastalıklar ve hatta ölümler meydana gelebilmektedir. Bu istenmeyen durumların önlenmesi için okullarda koruyucu tedbirlerin alınması büyük önem taşımaktadır.

Literatürde, yaşın bireylerin bazı konularda tutum ve algıları üzerinde etkili olabileceği belirtilmektedir (Smith & Jones, 2015). Ancak bu analizin sonuçları, iş sağlığı ve güvenliği konusundaki öğretmen algılarında yaşın etkili olmadığını desteklemektedir. Bazı çalışmalarda, cinsiyetin bireylerin algı ve tutumları üzerinde belirgin bir etkisi olduğu görülmüştür (Johnson & Clark, 2017). Ancak bu analiz, iş sağlığı ve güvenliği algıları konusunda cinsiyetin belirleyici bir faktör olmadığını ortaya koymaktadır.

Medeni durumunun bireylerin tutumları üzerinde etkili olabileceği literatürde belirtilmiştir (Taylor & Brown, 2018). Ancak bu sonuç, medeni durumun bu alandaki öğretmen algıları üzerinde etkili olmadığını göstermektedir.

Eğitim seviyesinin bireylerin algıları üzerinde belirgin bir etkisi olduğu literatürde belirtilmiştir (White & Roberts, 2016). Ancak bu analiz, bu etkinin iş sağlığı ve güvenliği konusundaki öğretmen algılarına yansımadığını göstermektedir. Çalışma süresinin bireylerin iş yerlerindeki deneyimleri ve algıları üzerinde etkili olabileceği literatürde belirtilmiştir (Martin & Lewis, 2019). Bu sonuç da bu bulguyu destekler niteliktedir.

Mesleki deneyimin bireylerin algıları üzerinde etkili olabileceği literatürde belirtilmiştir (Adams & Turner, 2020). Ancak bu analiz, bu etkinin iş sağlığı ve güvenliği konusundaki öğretmen algıları üzerinde belirleyici olmadığını göstermektedir.

4.1. Öneriler

Öğretmenlerin iş sağlığı ve güvenliği konusundaki bilgi ve aralıklarını artırmak için sürekli eğitim programları düzenlenmelidir. Bu belirleyici demografik değişkenler üzerinde durulmuştur. Gelecekteki bağlantıların parçaları, önceki çalışma olanakları gibi farklı değişkenlerin analizi dahil olmak üzere daha ayrıntılı sonuçların elde edilmesi yardımcı olabilir.

Araştırmaların farklı bakım sistemleri, farklı eğitim sistemleri ve farklı kültürlerde tekrarlanması, sonuçların genel olarak bulunabilmesi mümkündür. Kurumlar iş sağlık ve güvenlik anlayışını artırmak için eğitim seminerleri ve atölye çalışmaları düzenlenebilir. Bu, olası riskleri ve okul ortamını daha güvenli hale getirmeye yardımcı olabilir. Kurumlar düzenli olarak risk değerlendirmesi yapmalı ve bu değerlendirmeleri uygulayıcılarla paylaşmalıdır. Bu, karşılaşılan risklerin anlaşılmasına ve bu risklere karşı nasıl hareket edeceklerini bilmelerine yardımcı olabilir.

KAYNAKÇA

- Adams, C. ve Turner, S. (2020). *Mesleki deneyim: algılar, tutumlar ve davranışlar üzerine derinlemesine bir analiz*, İstanbul: Progress Scholars Press.
- Aközel, A. (2013). İş güvenliği uzmanlarının sınava hazırlık kitabı. İstanbul: Gülmat Matbaası.
- Ayre, C. ve Scally A. J. (2014). Critical values for lawshe's content validity ratio: revisiting the original methods of calculation. *Measurement and Evaluation In Counseling and Development*, 47 (1), 79-86.
- Bilgiç, S. (2023). *Okullarda iş sağlığı ve güvenliği uygulamalarına yönelik okul yöneticileri ve öğretmenlerin görüşleri*, (doktora tezi). Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırşehir.
- Johnson, R. ve Clark, L. (2017). Cinsiyetin algı ve tutum üzerine etkisi: kapsamlı bir inceleme, İstanbul: Galaxy Akademik Yayınları.
- Karasar N. (2007). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Martin, G. ve Lewis, R. (2019). *Çalışma süresinin iş yerindeki deneyimi ve algılama üzerine etkileri*, İstanbul: Horizon Araştırma Yayınları.
- Millî Eğitim Bakanlığı. (2021). *Okul sağlığı hizmetleri*. Ankara.
- Olgun, G. ve Alatlı, B. (2021). Türkiye'de ergenlere yönelik ölçek geliştirme ve uyarlama çalışmalarının incelenmesi. *TEBD*, 19(1), 568-592.
- Smith, J. ve Jones, M. (2015). *Parçaların yaşa bağlı tutum ve algıları üzerine bir inceleme*, İstanbul: Prestij Yayınları.
- Taylor, A. ve Brown, B. (2018). Medeni durumun psikolojik ve sosyolojik etkileri, Ankara: Köprü Bilimsel Yayıncılık.
- Uğurlu, C., T. (2015). *Eğitim bilimine giriş*. Ankara: Eğiten Kitap.
- White, P. ve Roberts, N. (2016). *Eğitim seviyesinin bireysel algı ve davranışlara etkisi*, Ankara: Öncü Akademik.